

Громадська організація

“Європейський діалог”

ЧЕМПІОНИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ОСВІТИ

*Кращі практики
європейських молодіжних проектів*

Львів • 2009
Видавництво “Друкарські куншти”

ГО "Європейський діалог". Чемпіони європейської освіти. Кращі практики європейських молодіжних проєктів. – Львів: Видавництво "Друкарські куншти", 2009. – 64 с.

Видання опрацьовано в рамках програми "Чемпіони європейської освіти" проєкту "Європейська освіта для неурядових ініціатив" за підтримки Програми "Громадянські ініціативи у Східній Європі" Фонду імені Стефана Баторія.

© ГО "Європейський діалог"
© Альона Глазкова, ілюстрації
© Видавництво "Друкарські куншти", 2009

ЗМІСТ

Про проєкт.....4

МЕДІА-ОСВІТА І КОЛЕКТИВНА ПАМ'ЯТЬ: МЕТОДИКИ РОБОТИ З МОЛОДДЮ

Молодіжне аматорське кіно.
Методичні рекомендації з проведення фестивалю.....10

Медіа-освіта. Кіноклуб як форма роботи з молоддю16

Від "колективної пам'яті" до спогадів конкретної особи:
усна історія як проєкт для молоді.....22

Проєкти

Тема: КОЛЕКТИВНА ПАМ'ЯТЬ, УСНА ІСТОРІЯ, ДІАЛОГ ПОКОЛІНЬ

Дитинство і Друга світова війна30

Дослідження локальної історії –
проєкт "Пізнаймо Вінниччину!".....32

Діалог між поколіннями –
проєкт "Молодь Жидачева спішить на допомогу"34

Тема: ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ

Толерантність через медіа-освіту –
проєкт "Толерантність очима дітей"38

Виховання толерантності –
проєкт "Толерантність як європейська цінність"40

Міжкультурний діалог і медіа-освіта –
проєкт "Міжкультурний діалог через розвиток
шкільного медіа-простору"42

Тема: ПІЗНАЄМО ЄВРОПУ

“КІНОальтернатива” назавжди!.....	44
“Через шкільну газету – до Європи!”	47
Будь стильним – креативним!	49
Молодь Вінниччини подорожувала країнами “Правової Євроляндії”	51

Тема: СВЯТКУЄМО ДЕНЬ ЄВРОПИ

День Європи у центрі Європи	54
“Європейський квартал твоїх можливостей”	55
Європлєнер у Кременчузі.....	56

Тема: РОЗВИВАЄМО ШКІЛЬНІ ЄВРОПЕЙСЬКІ КЛУБИ

Щорічний обласний табір євроклубів “Європлєнер – 2009”	60
“Будуємо спільно Європу”	62

ПРО ПРОЕКТ

У 2006 “Європейський діалог” за підтримки програми “Громадянські ініціативи у Східній Європі” Фонду імені Стефана Баторія почав реалізовувати проект “Фабрика мультиплікаторів”, спрямований на поширення європейської та неформальної освіти в Україні. Чому фабрика? Тому що програма повинна була “випродувати” сталі практики європейської освіти. Окремими етапами виникнення такого “продукту” було формування груп, які реалізовували пілотні акції і освітні програми у своїх середовищах, а потім поширювали цей досвід на інші регіони. Задля досягнення високої якості учасники програми мали змогу пройти цикл навчань та тренінгів, взяти участь у міжнародних семінарах та навчальних поїздках, а головне – реалізувати свої ідеї на практиці.

Ця діяльність охоплювала 10 областей. Виявилось, що вона дуже потрібна й приносить багато користі: вчителям і тим, хто працює з молоддю, часто бракувало поштовху, хоча б якоїсь підтримки ззовні, щоб розпочати зі своїми вихованцями зовсім інакшу роботу. Навіть не так – йшлося про більше: про створення нового типу відносин між молоддю та особами, що мають її “опікати”. Багато учасників цього проекту й надалі провадять активну роботу з молоддю на засадах європейської неформальної освіти.

“Фабрика” дала багато і “Європейському діалогу” – ми стали ліпше розуміти потреби осіб, що працюють з молоддю, сформували команду тренерів і розробили декілька тренінгових модулів. Отож, накопичені знання та досвід підвели до нової програми – “Чемпіони європейської освіти”. Метою програми було підтримати потенціал проєвропейських організацій в Україні через проведення навчальних заходів для координаторів проєвропейських освітніх ініціатив, а також сприяти участі молоді в міжнародних програмах. Значну увагу ми зосередили на впровадженні освітніх ініціатив у сфері толерантності, колективної пам’яті та протидії ксенофобії з застосуванням медіа-освіти, на впровадженні тематики колективної пам’яті у роботу з молоддю. Головне завдання програми перегукувалося зі завданням “Фабрики” – впроваджувати засади неформальної освіти у роботу з молоддю. Тому в новій програмі були задіяні – у ролі консультантів, помічників – учасники попереднього проекту.

Чемпіони європейської освіти – програма і учасники

Програма передбачала навчання з управління та методології впровадження молодіжних проектів, супровід учасників у процесі реалізації проектів та дофінансування ініціатив. Першим заходом проекту вступна зустріч партнерів, на якій було представлено основні принципи участі у програмі. Після тижневого тренінгу з управління молодіжними європейськими проектами, який відбувся наприкінці жовтня 2008 року, організації-учасники “Чемпіонів” доопрацювали власні проекти, а з початку 2009-го року розпочали їхню реалізацію. Пізніше координатори локальних проектів взяли участь у проміжній евалюаційній зустрічі, на якій могли обмінятися досвідом роботи та опрацювати ідеї наступних ініціатив, що передбачали проведення акцій на День Європи або занять з європейської тематики у пришкольніх літніх таборах у своїх місцевостях.

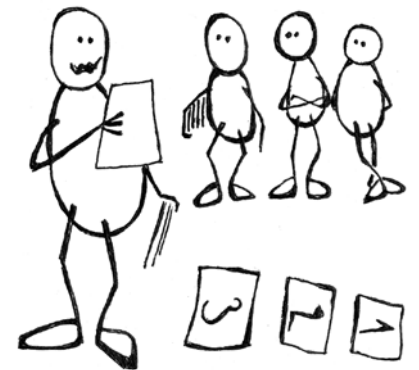
У програмі “Чемпіони європейської освіти” взяли участь 9 організацій, які протягом січня – серпня 2009 року реалізували 16 проектів. Загальна сума дофінансування проектів – 79 989, 00 грн.

У цьому посібнику ми пропонуємо напрацювання учасників та тренерів проекту, які стануть у пригоді усім, хто працює з молоддю та цікавиться європейською тематикою.

Проекти “Чемпіонів”

Організація	Проекти
БГО “Наші візії”, Жидачів, Львівська область	Європейський квартал твоїх можливостей
ГО “Промінь”, Дніпропетровськ	Толерантність як європейська цінність – позиція молоді
Інформаційно-просвітницький центр “Європейський клуб”, Кременчук, Полтавська область	КІНОальтернатива
Луганська група медіації	Через шкільну газету – до Європи
МГО “Нове життя”, Контотол, Сумська область	Толерантність очима дітей
Регіональний центр інформації “Креатив”, Вінниця	Пізнаймо Вінниччину!
Центр громадських ініціатив, Перечин, Закарпатська область	Будуємо спільно Європу
Центр європейських ініціатив, Суми	Дитинство і Друга світова війна
Центр регіонального розвитку “Топ-Кая”, Бахчисарай, АР Крим	Міжкультурний діалог через розвиток шкільного медіа-простору
	FRESH YOUTHART PROJECT
	Молодь Луганщини – європейська молодь!
	Будь стильним – креативним!
	Правова Євроляндія
	День Європи у центрі Європи
	Табір евоклубів Сумщини “Європлінер – 2009”

МЕДІА-ОСВІТА
І КОЛЕКТИВНА ПАМ'ЯТЬ:
МЕТОДИКИ РОБОТИ З МОЛОДДЮ

МОЛОДІЖНЕ АМАТОРСЬКЕ КІНО. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПРОВЕДЕННЯ ФЕСТИВАЛЮ

Артур Кочарян, МГО “Нове життя”, Конотоп

Взагалі поняття “фестиваль” в перекладі із латинської та французької мов означає масове театралізоване святкове дійство, що включає огляд чи демонстрацію досягнень у певних видах мистецтва. Традиційно розрізняють фестивалі за напрямками: музичні, літературні та кінофестивалі. Ми розглянемо саме кінофестивалі.

Що потрібно знати для гарної організації фестивалю?

По-перше, мета Вашого фестивалю. Ви повинні для себе чітко визначити – навіщо Ви його проводите. Є декілька варіантів: можливість самореалізації дітей та молоді, можливість Вашої самореалізації як організатора, обмін досвідом, мотивація до подальшої діяльності. В будь-якому випадку Ви повинні чітко усвідомити для себе мету проведення фестивалю. По-друге, визначитись із темою фестивалю. Фестиваль може бути:

- Монографічним – присвячений лише якійсь одній події, людині або темі;
- Тематичним – присвячений певній темі, події, стилю;
- Фестиваль виконавчої творчості – за принципом “хто на що гаразд” – різні жанри, теми, форми (танці, співи, кіно різних жанрів та напрямків).

З чого почати?

Самотужки фестиваль неможливо ні організувати, ні провести. Потрібна команда на чолі із людиною, яка розуміє мету заходу та хоча б бачить саму послідовність в його організації. Тобто необхідно створити організаційний комітет. Рекомендуємо до складу організаційного комітету ввести людей, які мають різні спеціальності: вчителі, адміністратори, волонтери, комп’ютерники, культпросвітні працівники. Кожен фахівець зможе “закрити” ті питання, на яких він розуміється найкраще.

Оргкомітет виконує такі функції:

- Затверджує Положення про фестиваль. У Положенні обов’язково прописується мета заходу, умови участі (всі бажаючі, конкурс); критерії оцінювання робіт; якщо це конкурсний відбір, то умови конкурсу (форма заявки, терміни подання, адреса для подання заявок, терміни оголошення результатів); формат робіт, які приймаються на фестиваль (тема, жанр, тривалість, кількість авторів, заборонені теми (порнографія, еротика, расизм тощо)); дата, місце проведення та умови участі; нагородження.
- Формує склад та організовує діяльність журі. Журі за своїм складом повинно бути або високопрофесійним або вагомим за соціальним статусом (мер міста, перші особи відомих організацій). Не може хореограф оцінювати вокал та голова об’єднання мешканців вулиці Рожевої виступ дитячого колективу. Це повинні бути або професіонали, або поважні люди.
- Готує оголошення для ЗМІ. Оголошення бажано поширити всюди: всі можливі сайти мережі Інтернет, місцеве телебачення, радіо та друковані засоби, електронна розсилка на керівників навчальних закладів (із копією на начальника управління освіти), підприємств та установ.
- Ну і організовує сам захід.

Формат

Фестиваль проходить у два тури. Перший тур передбачає відбір того продукту, який буде представлений на фестивалі. Критерії відбору повинні бути простими, зрозумілими, логічними та виваженими. По завершенні відбору всі учасники Першого туру повідомляються про результати попереднього відбору. Краще за все зробити один лист, в якому зазначити список переможців та надіслати всім учасникам. Вони самі або побачать себе у списках, або не побачать. Другий тур – сам захід.

Отож, Ви зі своїм оргкомітетом дочекалися початку фестивалю і вирішили готуватися. Готуватися вже пізно! Починати треба якомога раніше: мінімум за 1 місяць до початку.

Учасники

Організатор повинен знайти майбутніх учасників. І тут Ви самі побачите ефективність Вашої інформаційної кампанії. Треба розраховувати, що на 20 оголошень відгукнеться 2 особи, із яких лише 1 візьме участь. Головне для Вас – охочих повинно бути багато. Ви – продавець, учасники – покупці. Зробіть так, щоб вони ЗАХОТІЛИ брати участь у фестивалі. Всі учасники повинні зрозуміти завдання та умови участі.

Критерії оцінювання

Ще до початку конкурсу всі учасники повинні знати критерії оцінювання. Вони повинні готувати свої продукти під ті критерії, які Ви їм оголосите. Критерії можуть бути різними. Наприклад: рівень ідейно-художнього відображення теми; рівень виконавчої майстерності; якість роботи; рівень висвітлення теми або проблеми, її актуальність; часові обмеження; відповідність темі фестивалю тощо. Бажано одразу зазначити, що під час оцінювання журі можуть бути особливості, наприклад: народні традиції, неформальний підхід, етнічна чистота, якість, фольклор тощо.

Журі

Про журі вже розповідали. Але треба заздалегідь підготувати таблички для кожного журі із зазначенням його прізвища, імені та посади. Питна вода та скляні стакани (не одноразові!) зайвими ніколи не будуть. І звісно, листки оцінювання для журі. Вони повинні містити інформацію про назву та дату заходу, колонки із зазначенням номеру або прізвища виконавця чи автора фільму. Послідовність колонок повинна бути синхронною зі сценарним планом. Якщо за сценарним планом Сидоренко демонструє свій фільм після Іваненка, то в листку для журі ця послідовність повинна бути такою ж. Колонка повинна бути за шириною такою, щоб представник журі зміг поставити в ній свою оцінку. Нижній рядок колонки – загальна кількість балів за всіма критеріями. Обов'язково – прізвище та ім'я члена журі із його особистим підписом. Наприклад:

Перший фестиваль дитячого аматорського кіно "Толерантність – очима дітей". 01 червня 2009 року, місто Конотоп						
Критерії	Назва фільму	Назва фільму	Назва фільму	Назва фільму	...	Назва фільму
1						
2						
...						
Всього						
ПІБ члена журі						

Також для зменшення нервового навантаження під час заходу радимо одразу зробити для себе таку заготовку.

Перший фестиваль дитячого аматорського кіно "Толерантність – очима дітей". 01 червня 2009 року, місто Конотоп					
Член журі	Назва фільму	Назва фільму	Назва фільму	...	Назва фільму
1	вставляєте суму балів члена журі 1 за цей фільм				
2	вставляєте суму балів члена журі 2 за цей фільм				
...					
Всього					

Остання форма збереже не лише нерви, а й час. Це допоможе дуже швидко підрахувати загальну кількість балів та визначити переможців.

Призи

Відповідаєте на запитання: які? скільки? вартість? Рекомендуємо градацію призів. Тобто не є логічним вручення за 2 місце відеокамери, а за 1 – книги невідомого автора. Обов'язково – дипломи переможцям. Дипломи учасникам виготовляєте за бажанням.

Ведучий

Хто буде писати сценарій? Структура традиційна: офіційне відкриття, привітання, перегляд фільмів, перерва, офіційне закриття із оголошенням переможців та їх нагородженням, фото на згадку.

Хто буде вести захід? Бажано, щоб людина з Вашої команди. Якщо під час заходу щось піде не так, як заплановано, то людина із вашої команди зможе направити в потрібне русло. Якщо це буде людина, яка взагалі вміє лише гарно розмовляти, то може буде складно... До речі, ведучий повинен мати виразну мову. Краще, якщо їх буде двоє: він та вона (діти або дорослі).

Реквізит

Яка буде музика, одяг ведучого? Хто буде вручати нагороди? Що Вам потрібно? Складіть список та придбайте заздалегідь. Дипломи повинні бути заготовлені та готові до підписання та вручення.

Техніка

Дуже важливе питання. Уся техніка повинна бути готова за тиждень до заходу (щоб був час знайти заміну на всяк випадок). Усі фільми вже повинні бути переглянуті на великому екрані для визначення чіткості зображення, яскравості, звуку тощо. На комп'ютері Ви вже повинні розмістити фільми у тій послідовності, в якій вони будуть іти за сценарієм. На техніці "сидить" окрема людина (бажано та, яка вміє користуватися нею), а поруч знаходиться сценарний план заходу.

Приміщення

Вирішуєте питання освітлення, вентиляції (мінімум три години перегляду), опалення. Стільці повинні бути зручними. Ряди розташовані так, щоб усім було добре видно екран. Вхідні двері – позаду всіх рядів. На вході бажано встановити столи для реєстрації учасників. Кількість ручок повинна бути достатньою, щоб не було черги. Незайвими будуть вказівники на туалет, їдальню, вихід, місце проведення заходу.

Яким чином Ви оформите саме приміщення? Зрозуміло, що при тематиці "Геноцид" оформлення кульками буде недоцільним.

Дуже важливо:

- Ніколи не довіряти суддівство одній людині, кількість членів журі – мінімум три особи. Чим більше членів журі – тим менше буде незадоволених.
- Ніколи не запрошуйте в журі зацікавлених осіб: вчителів, батьків, дітей учасників.
- Ніколи не запрошуйте в журі людей, які не розуміються на специфіці заходу або його тематиці.

Взагалі, фестиваль – дуже цікава та корисна форма для узагальнення результатів діяльності. І провести його не так складно. Головне: чіткий та послідовний алгоритм. Дотримайтесь всіх порад – і Ви проведете чудовий захід!

Успіхів!

МЕДІА-ОСВІТА. КІНОКЛУБ ЯК ФОРМА РОБОТИ З МОЛОДДЮ

Олеє Овчаренко, Європейський клуб, Кременчук

Історія медіа-освіти почалася з моменту виходу на екрани фільмів братів Люм'єр. Проте саме в останні десятиліття ХХ століття у розвинутих країнах, таких, як Великобританія, США, Франція, Німеччина прийнято державні стандарти медіа-освіти.

Найбільший вплив на термінологію мав британський вчений Л. Мастерман, що вважав метою медіа-освіти не лише виховання критичного мислення, а й “критичної автономії” особистості щодо медіа-тексту.

Кіноклуб – це місце, де можна займатися медіа-освітою. Його метою є популяризація демократичних і соціальних цінностей шляхом показу документальних та художніх фільмів і проведення публічних дискусій на важливі соціальні теми за участі громадсько-активних членів клубу, журналістів та запрошених експертів, привернення уваги громадськості до європейського й українського документального та художнього кінематографу.

Що дає участь в кіноклубі?

Відвідини цього “дискусійно-пізнавального клубу” надають можливість кожному висловити свою думку про переглянуті фільми, довідатися історію їхнього створення та рецепції, зрозуміти кіномову й довідатися про прийоми, що використовуються в кіномистецтві, почути думки інших членів кіноклубу. Участь у кіноклубі впорядковує стихійний глядацький досвід його учасників. Вона дає знання про людей, що творять кінострічки, й про особливості кіно як мистецтва та засобу комунікації.

При аналізі кінотвору потрібно зважати на оцінку його в цілому й на окремі епізоди, їхню послідовність. Завдяки кіноклубу учасники навчаються аналізувати фільми й героїв, їхню поведінку, конфлікти тощо. Це сприяє формуванню власних поглядів і цінностей, а також умінню їх відстоювати. При створенні кіноклубу слід провести початкове анкетування кіноклубівців, щоб знати рівень їхнього розвитку в сфері медіакультури. Надалі учасникам кіноклубу можна запропонувати писати рецензії на переглянуті фільми. Це допоможе відслідковувати розвиток їхньої медіа-компетентності. Додатково

можна запровадити практичний курс (якщо для цього є відповідна база) – й надати учасникам кіноклубу можливість відчувати себе в ролі режисера / сценариста / оператора тощо. Кіноклубівці можуть зняти свій авторський фільм та організувати його прем'єру.

Неформальні методики, які можна використовувати при аналізі кінофільмів:

Для аналізу фільмів можна використовувати декілька *підходів*:

- Аналіз літературної історії фільму, аналіз характеристик героїв. Історично критика фільмів починалася з аналізу кіно як форми літератури.
- Аналіз фільму як відображення суб'єктивності режисера. При цьому типі аналізу фокус – на режисері, на впливі реальних подій з особистого життя й соціального оточення на його чи її фільми та героїв.
- Аналіз глядацького ставлення – як кожен окремий глядач сприймає переживання й пригоди кіногероїв.

При обговоренні фільмів можна застосовувати такі *методику*:

Мозковий штурм

Мозковий штурм – це методика з надзвичайно широким застосуванням, придатна на будь-яких заняттях. За допомогою мозкового штурму ми можемо видобути інформацію, якою учасники вже володіють, а, відповідно формулюючи питання, “підвести” учасників до деяких висновків чи зробити відповідні висновки з цих відповідей. Головний принцип мозкового штурму: чим більше відповідей, тим краще. Тому наше завдання – це насамперед заохотити учасників говорити все, що їм спаде на думку.

Під час обговорення фільму методом “мозкового штурму” учасники мають право висловитися щодо тематику фільму, ніхто нікого не перебиває, не коментує і не оцінює відповідей, не відносить свої висловлювання до висловлювань товаришів. Учасники повинні зосередитися на завданні й не розсіювати свою увагу, нав'язуючи собі обмеження, отже, відповіді учасників можуть повторюватися.

Після проведення мозкового штурму ми повинні завжди підвести підсумки – вказати на деякі закономірності, показати, чим відрізняються одна від іншої деякі категорії, сформулювати визначення, провести класифікацію, в залежності від прийнятої мети, а потім перейти до завдання, що базується на результатах мозкового штурму.

Спонтанна дискусія

Це тип дискусії, в якій кіноклубівці дискутують між собою. Вона не має структури і підкоряється тільки “правилам гри”, тож найкраще вести її в групі, де вже вміють дискутувати. Ведучий не втручається в дискусію прямо. Звичайно, він може впливати на її напрямок, ставлячи відповідні запитання, особливо коли дискусія сходиться на манівці або коли її учасники порушують “правила гри”. Ведучий може надавати учасникам слово, але тільки тоді, коли це необхідно через велику кількість бажаючих взяти участь у дискусії.

Контрольована дискусія

У цьому типі дискусії ведучий сильніше втручається в її хід, має роль “контролера руху” – це він надає слово черговим виступаючим, іноді також його забирає. Можна проводити її по-різному, наприклад, після надання слова кожний може сказати все, що хоче, або учасник може представити тільки один аргумент, або ж кожен учасник може говорити упродовж домовленого часу (наприклад, 2 хвилини).

Дискусія у групах

Спочатку перед дискусією учасники працюють у групах, задача яких полягає у формулюванні аргументів на користь певної думки. Можна поділити аудиторію на стільки груп, скільки є думок. Якщо дискусію проводимо після роботи в двох групах, можемо скористатися (крім інших типів дискусії) дискусією типу аргумент – контраргумент, у якій одна група представляє свій аргумент, друга висуває проти нього свій контраргумент.

“Побувай у чужій шкірі”

При застосуванні цього методу учасники змушені глибоко продумати тему з погляду протилежного до їх власного. Крім того, метод чудово розвиває уміння аргументувати. Спочатку просимо

учнів висловити свою думку з певного питання і поділитися на тих, хто за, і тих, хто проти. Потім повідомляємо, що група “за” буде працювати над аргументами “проти”, а ті, хто “проти” будуть змушені ввійти в роль прихильників і виробити аргументи “за”.

“ТАПВ”

Це різновид вільної дискусії, в якій всі беруть участь на рівних правах. Учасники зобов’язані, однак, дотримуватися заздалегідь визначених лімітів часу й необхідної структури висловлення. Кожен виступаючий в дискусії зобов’язаний дотримувати схеми ТАПВ:

Т – точка зору, позиція;

А – аргументи на користь моєї точки зору;

П – приклад, що ілюструє мою думку;

В – висновок, підведення підсумків, головна думка.

Метод емпатії (перевтілення)

Цей метод дозволяє досягнути почуття головних героїв, перевтілення у стан іншого об’єкта. Він може бути застосованим для “вселення” кіноклубівців у об’єкти, зображені у фільмі, за допомогою чуттєво-образних та розумових уявлень для того, щоб краще відчутти та зрозуміти його зсередини. Умовою успішного застосування методу емпатії є певний стан учасників, створений фільмом.

Метод образного бачення

Емоційно-образне дослідження об’єкта або героя фільму. Пропонується, наприклад, дивлячись на героя фільму, намалювати побачені у ньому образи, описати, на що вони схожі. Результат спостережень глядачів виражається у словесній або графічній образній формі, тобто, кіноклубівці проговорюють, записують або малюють результати своїх досліджень.

Метод гіпотез

Учасникам пропонується завдання – сконструювати версії відповідей на поставлене в фільмі запитання або проблему. Метод

гіпотез розвивається під час вирішення прогностичних завдань типу “що буде, якщо...”.

Тематичні кіноперегляди:

Тиждень права

10 грудня світ відзначає День прав людини. Як правило, в ці дні у школах проходять тижні з правознавства. Кіноклубівці можуть приєднатися до цих акцій шляхом організації Днів європейського та українського документального кіно про права людини. Нижче пропонуємо декілька фільмів, які можна переглянути в рамках таких заходів:

📺 *“Загадка Норильського повстання”* (Україна, 2006, 90 хв., режисер: Михайло Ткачук). Влітку 1953 року в’язні Норильських таборів ГУЛАГу відкрито виявили свій протест проти нелюдських умов життя і праці в таборах. Рушійною силою повстання були українці – найчисельніша національна група таборів.

📺 *“Кока – горлиця з Чечні”* (Швейцарія, 2005, 86 хв., режисер: Ерік Бергкраут). Заїнап Гашаєва, колишня бізнес-леді, збирає разом з іншими жінками свідчення про викрадення, тортури і вбивства у Чечні.

📺 *“Діти з Ленінградського”* (Польща, 2005, 35 хв., режисери: Анджей Целінські, Анна Полак). Неприкращений і жорстокий портрет групи бездомних дітей з одного з московських вокзалів передає трагічну долю тисяч таких дітей в Москві та мільйонів – у пострадянських державах.

📺 *“Born Dead”* (Польща, 2004, 53 хв., режисер: Яцек Блаут). Роберт, 24-річний рецидивіст, повинен незабаром звільнитися після восьми років ув’язнення. В рамках програми реабілітації він обслуговує розумово хворих дітей. Можливо, ці взаємовідносини стають першими по-справжньому людськими для обох сторін.

📺 *“Часник та кавуни”* (США/Греція, 2006, 66 хв., режисери: Кемерон Гіккі, Лорен Фіні). За рік до Олімпійських ігор в Афінах багато циганських родин змушені залишити свої оселі, оскільки вони були розташовані поблизу головного Олімпійського стадіону. Торговець Ніколау Прокопіса мимоволі стає правозахисником.

📺 *“Позитивні діти”* (Україна, 2005, 26 хв., режисер: Марія Білик). Мета фільму, що розповідає про ВІЛ-інфікованих дітей, – дати правдиву інформацію про масштаби епідемії; розвіяти забобони про шляхи поширення ВІЛ/СНІДу; водночас, озброїти людей практичними знаннями про те, як вони можуть вберегти від хвороби себе і своїх близьких; сприяти збереженню людяності та співчуття до “без вини винуватих”.

📺 *“Громада може”* (Україна, 2005, 36 хв., режисер: Ігор Рекун). Документальна кінострічка створена на основі реальних подій, що відбувалися на Сумщині навесні – влітку 2004 року. Йдеться про студентський спротив – те, що пізніше історією було визначено як “революція на траві”.

Європейський тиждень проти расизму

Щороку з нагоди Загальноєвропейського тижня проти расизму (European-wide Action Week Against Racism), що проходить близько 21 березня, люди з усіх країн Європи висловлюють спільну підтримку розмаїттю, солідарності, рівноправності та толерантності. У цей день можна зробити тематичну зустріч у кіноклубі й переглянути якийсь із цих фільмів:

📺 *“Афробенд”* (Литва, 2007, 11 хв., режисер: Андрюс Селюта). Фільм розповідає про біженців з Африки, які створили музичний гурт під назвою “Афробенд”. Нині вони єдині музиканти-африканці у Литві. Виступи групи мають успіх, втім музиканти зіштовхуються з чималими труднощами.

📺 *“Святий вечір”* (Польща, 2007, 10 хв., режисери: Моніка Домбровська, Міхал Янковські). Різдвяний вечір в колі родини – тяжке випробування для Єви. Спочатку – “ритуали”, що набили оскому, а потім ще й ксенофобські заяви її брата. Єва вступає в полеміку, після чого демонстративно виходить з-за столу. Але на дворі Різдво, і всі прагнуть примирення.

ВІД “КОЛЕКТИВНОЇ ПАМ’ЯТІ” ДО СПОГАДІВ КОНКРЕТНОЇ ОСОБИ: УСНА ІСТОРІЯ ЯК ПРОЕКТ ДЛЯ МОЛОДІ

Христина Чушак, Європейський діалог

Усна історія – це систематичний збір свідчень живих людей про їхній досвід. Це не плітки і не фольклор, а запис на аудіо- чи відеоплівку людських спогадів, унікального досвіду конкретної людини. Таким чином, ми даємо слово тим, кого не слухали (не хотіли почути) раніше – допомагаємо повніше зрозуміти розмаїття людського досвіду у різні історичні епохи. Це той рідкісний випадок, коли молодь може зазирнути в очі минулому. І що дуже важливо, усна історія – інтерактивна.

В Україні цей тип історичного джерела довгий час ігнорувався, і навіть нині ми дуже відстаємо у зборі життєвих історій та свідчень про складні періоди простих громадян нашої держави, які жили в ті часи. Натомість закордоном цей метод використовується дуже активно, в тім – у роботі з молоддю.

Чому усна історія корисна?

- може показати нові аспекти місцевої та родинної історії;
- є інструментом для вивчення громади;
- сприяє подоланню міжпоколіннєвої дистанції;
- дозволяє старшим людям відчувати себе повноцінними й потрібними членами місцевої громади;
- зібрані й опрацьовані матеріали можна використати для оновлення, пожвавлення експозицій місцевих музеїв, виставок;
- приносить нові джерела для тих, хто цікавиться історією;
- можна натрапити на цікавинки, що стануть основою для матеріалів на радіо чи телебаченні.

Отже, в чому полягає **проект з усної історії**? Ми обираємо конкретну історичну подію чи процес, важливі чи характерні для нашої громади / місцевості (важливо, щоб у процесі вибору брали участь майбутні юні учасники проекту, тема має бути цікавою для

них). Завдання інтерв’юєрів – довідатися якомога більше про це від очевидців і записати розмову, яка стає історичним джерелом.

подія → очевидець → інтерв’юєр → історичне джерело

Проект з усної історії: що необхідно пам’ятати

- Визначте мету дослідження й подумайте, чи інтерв’ю допоможе її досягти. Цей підхід дає відповідь про людський вимір процесів, суб’єктивне сприйняття. Тому якщо ми хочемо знати, скільки у нашому місті виробляли машин, то для такого проекту метод усної історії нам не потрібен.
- Проведіть попереднє дослідження обраної теми, використовуючи публікації – наукові, публіцистичні тощо.
- Визначте, яку саме категорію людей ви опитуватимете (вік, фах, національність – все це може мати значення, а може й не мати – залежно від обраної вами теми). Спробуйте встановити попередній контакт із потенційними співрозмовниками.
- Знайдіть обладнання (диктофони чи сучасні моделі телефонів, що мають вбудовані диктофони), навчіться ним користуватися і перевірте його.
- На попередньому спільному занятті укладіть перелік тем / блоків / запитань для інтерв’ю, а також повправляйтеся в інтерв’юванні – проведіть пілотні інтерв’ю. Це допоможе вам конкретизувати запитання.
- Пам’ятайте, що учасники вашого проекту – не журналісти. Інтерв’ю, яке вони мають провести, відрізняється від інтерв’ю для часопису чи телебачення. Це – так зване *глибинне інтерв’ю*.

7 етапів проведення глибинного інтерв’ю

1. Виробляємо концепцію – для чого нам потрібне інтерв’ю.
2. Розробляємо структуру інтерв’ю, конкретні запитання й опорні слова-теми.

3. Проводимо інтерв'ю.
4. Транскрибуємо інтерв'ю.
5. Аналізуємо отриманий текст.
6. Верифікуємо отримані результати – співставляємо їх з іншими інтерв'ю, а також відомими публікаціями на цю тему.
7. Звітуємо про отримані результати – про форму звіту треба домовитися заздалегідь (стиль й обсяг тексту, що повідомляє про здобуту інформацію.)

Типи запитань у глибинному інтерв'ю

Вступні запитання: *“Чи не могли би Ви розповісти про...?”, “Чи Ви пам'ятаєте ситуацію, коли...?”, “Що сталося тоді, коли Ви казали про...?”* – ввідні запитання, які стимулюють респондента описати свій досвід.

Додаткові запитання: розширюють вступні запитання. Можуть бути у вигляді прямих запитань в продовження теми, яка розкривається респондентом, повторення ключових слів, сказаних респондентом, кивання головою тощо.

Зондуючі запитання: *“Чи Ви би не могли детальніше розповісти про те, що сталося...(навести додаткові приклади)?”*

Інтерпретуючі запитання: *“Коли Ви кажете ..., що Ви маєте на увазі?”, “Що саме Ви вважаєте...”* – стимулюють детальніше пояснення позиції респондента.

Прямі запитання: *“Чи Вам коли-небудь платили за хороші оцінки?”* – пряме введення теми обговорення.

Непрямі запитання: *“Як Ви вважаєте, що інші люди думають з приводу...?”*

Структуруючі запитання: *“Тепер я би хотів/ла поговорити про...”* – перехід до іншої теми обговорення.

Тиша: дослідник замість того, щоб перетворювати інтерв'ю на іспит, може в деяких ситуаціях зробити паузу та дати можливість респонденту подумати, згадати суттєві моменти його досвіду.

Як готуватися до інтерв'ю

Знайдіть конкретних представників цільової групи (ліпше – через друзів і знайомих).

Порозмовляйте з особою, в якій хочете взяти інтерв'ю:

- представтеся;
- представте тему й мету проекту;
- запевніть, що її/його свідчення вкрай важливі; запевніть про конфіденційність, підготуйте бланк дозволу;
Дозвіл зазвичай включає ПІП співрозмовника, його/її підпис, дату інтерв'ю, ім'я особи, що брала інтерв'ю, мету, для якого бралася інтерв'ю.
- попередьте, що розмова займе багато часу;
- домовтеся про зустріч на розмову;
- візьміть контакти;
- передзвоніть за день-два перед домовленим терміном, щоб впевнитися, що плани співрозмовника не змінилися;
- підготуйте бланк “паспорта” співрозмовника (ПІП, дата народження, контактні дані тощо);
- приходьте вчасно;
- відведіть для інтерв'ю достатньо часу (півдня).

Як запитувати?

- Беріть інтерв'ю в тихому місці.
- На початку розмови вкажіть, з ким розмовляєте (щоб це було зафіксовано в записі).
Для ліпшого розуміння отриманого інтерв'ю можна попросити людину більше розповісти про себе (не лише дату народження й особисті дані, а й про батьків і родину, місце народження, освіту, роботу тощо).
- Слухайте активно й уважно; показуйте свою зацікавленість (мова тіла, жести).
- Не перебивайте.
- Не поспішайте.
- Не сперечайтесь зі співрозмовником.

- Майте в голові перелік тем, а не дослівних запитань. Не потрібно їх вибудовувати в певну послідовність і її чітко дотримуватися. Проте варто мати декілька запитань для початку (“розминка”).
- Дозволяйте людині, в якій берете інтерв'ю, помовчати й подумати.
- Ставте тільки одне однозначне запитання на раз.
- Почніть з простіших питань; складніші запитання ставте пізніше у розмові.
- Ставте відкриті запитання (не про конкретні факти) – щоб людина могла розговоритися.
- Використовуйте прості слова та фрази.
- Не нав'язуйте відповідь. Не кажіть “*Напевне, ваше дитинство було дуже складне*”. Запитайте: “*Опишіть, будь-ласка, ваш дитинство / Що ви пам'ятаєте зі свого дитинства?*”
- Якщо співрозмовник не може відповісти на таке широке питання, конкретизуйте його, наприклад: “*У які ігри ви гралися в дитинстві?*” чи “*Які у вас були іграшки?*”
- Можна використовувати асоціативні запитання – принести якісь фотокартки, малюнки, книжки тощо.
- Не наполягайте на запитанні, якщо людина ухиляється від відповіді.
- Перепитайте, якщо щось незрозуміло.
- Не забувайте про запитання, які сприяють відкритості, обміну емоціями, рефлексіями, коментарями, враженнями тощо: “*Як ви себе тоді почували?*”, “*Що це була за людина?*”, “*Опишіть будинок, де ви мешкали*”, “*Чому ви вирішили це зробити?*”
- Найліпші інтерв'ю проходять як природна розмова. Не перестарайтеся з підготовкою, не слідуйте невідступно за сценарієм. Дозвольте співрозмовнику/ці бути собою.
- “Обгорніть” інтерв'ю у приємну розмову. В жодному випадку не закінчуйте інтерв'ю різко.
- Не затягуйте розмову (зважаючи на втому співрозмовника), але пам'ятайте, що вона не може бути надто короткою.
- Можна попросити у співрозмовника фотографії чи якісь інші матеріали, але НЕ ЗАБУДЬТЕ ЇХ ПІДПИСАТИ Й ВІДДАТИ.

Після інтерв'ю починається найскладніший етап роботи. Але він необхідний, якщо хочемо отримати якісь результати.

- Не забувайте подякувати за інтерв'ю.
- Попросіть співрозмовника підписати згоду і надішліть йому/їй розшифроване інтерв'ю (можна попросити/запропонувати зробити виправлення).
- Одразу скопіюйте/перефотографуйте позичені матеріали та поверніть їх.
- Одразу після інтерв'ю зробіть замітки – ваші враження від почутого та побаченого.
- Підпишіть носій із записом інтерв'ю.
- Скопіюйте запис інтерв'ю.
- Розшифруйте інтерв'ю, позначте час, коли це говорилося (скажімо, з 5-хвилинним інтервалом – це згодиться, якщо Ви чи хтось інший захоче повернутися до якогось конкретного місця в розмові).
- Проаналізуйте інтерв'ю. Перевірте факти, що прозвучали. Що це інтерв'ю принесло вашому дослідженню? Які ще запитання можна поставити наступному співрозмовнику? Як змінилося ваше ставлення до досліджуваної проблеми?
- Якщо необхідно – домовтеся про ще одну розмову з тим самим співрозмовником.
- Забезпечте збереження вашого запису.

Цей вид діяльності дуже добре підходить для неформальної праці з молоддю, а також може бути дуже корисний для громади. Однак варто пам'ятати й про певні *обмеження методу усної історії*. Ми можемо досліджувати тільки ті події, очевидці яких ще живі. Крім того, людська пам'ять – річ не зовсім об'єктивна. Тому зібрані інтерв'ю завжди слід розглядати в ширшому контексті.

При підготовці тексту було використано матеріали:
 Step-by-Step Guide to Oral History © Judith Moyer 1993, Revised 1999 // http://dohistory.org/on_your_own/toolkit/oralHistory.html
 Writing Workshop: Oral History // <http://www2.scholastic.com/browse/article.jsp?id=7628>
 Oral History Society. Practical Advice: Getting Started // <http://www.ohs.org.uk/advice/>
 Kvale S. Interviews : an introduction to qualitative research interviewing. – Thousand Oaks, Calif. : Sage Publications, 1996.

ПРОЕКТИ

Тема: КОЛЕКТИВНА ПАМ'ЯТЬ,
УСНА ІСТОРІЯ, ДІАЛОГ ПОКОЛІНЬ

ДИТИНСТВО І ДРУГА СВІТОВА ВІЙНА

Проект “Дитинство і Друга світова війна” реалізовувався з лютого по червень 2009 року членами євроклубу Сумської спеціалізованої школи I-III ступенів № 1 ім. В. Стрельченка за підтримки ГО “Європейський діалог” та СМГО “Центр європейських ініціатив”.

Даний проект націлений на підвищення рівня обізнаності мешканців та гостей міста про факти з дитинства людей під час Другої світової війни. Тема війни більшою мірою розглядається через факти з життя учасників бойових дій, а факти з життя дітей у цей період викладені недостатньо. Саме тому, проект спрямований на відкриття невідомих сторінок життя дітей під час війни, що перебували на території колишнього Радянського Союзу.

Початком проекту став відбір потенційних респондентів серед жителів міста Сум, які мали статус “дитина війни”. Ними стали дідусі та бабусі учнів ССШ № 1, а також колишні вчителі цієї школи (20 осіб). Дітям, зацікавленим у реалізації проекту (50 осіб), запропонували переглянути та обговорити фільм “Я родом из детства”, що вмотивувало їх до подальшого дослідження подій Другої світової Війни, а саме про дитинство в ті часи від очевидців та факти, які не вписані в підручники з історії.

Для того, щоб навчити дітей технології проведення інтерв'ю, журналістка міської газети “Панорама” провела тренінг “Інтерв'ю та усна історія”, під час якого учасники навчилися користуватись цифровим диктофоном, робити портрети за допомогою цифрової фотокамери та склали загальні питання для інтерв'ю.

Розпочалась безпосередня робота з респондентами. Діти з великим задоволенням телефонували до “дітей війни”, визначалися з часом зустрічі. От тільки реакція людей під час інтерв'ю завжди була різною: одні приймали дітей та розповідали протягом декількох годин про своє дитинство та війну, про ті часи загалом, інші респонденти не давали таких довгих відповідей, а навпаки дуже мало чим ділилися, дехто з них запрошував дітей ще приходити до них в гості, якщо наданої інформації буде не вистачати, та й просто так, попиту чаю. Траплялося, що люди після інтерв'ю телефонували та розповідали те, що пригадалося.

Найважчим процесом виявилось транскрибування тексту, адже воно вимагало дуже багато терпіння, але з цим діти також впоралися.

Учасники залишилися дуже задоволеними проробленою роботою. Деякі діти навіть побачили в собі нові якості, які вони зможуть використати у майбутньому виборі професії.

У травні на базі Сумської обласної універсальної наукової бібліотеки відбулася підсумкова виставка проекту “Дитинство і Друга світова війна” (фотокартки, цікаві витяги з інтерв'ю), відвідувачами якої стали як представники влади, так і пересічні громадяни міста.

Святковим підсумком проекту “Дитинство і Друга світова війна” стала презентація та передача матеріалів до Сумського краєзнавчого музею у присутності учасників проекту, представників влади, ЗМІ та зацікавлених громадян.

Враження учасників були надруковані у міській газеті “Панорама”:

“... Перед інтерв'ю я вважав, що мене зустрине старенька та кволла бабуся, а зустріла мене підтягнута, весела, сучасно вдягнена жінка, яка співала, жваво спілкувалася та була цікавою співрозмовницею...” (Кравченко Данило, 12 років).

“...Це було просто жахливо, коли ми спитали Євгенію Дмитрівну, чи великою була її родина, коли почалася війна. Сльози, незрозумілі слова і кінець інтерв'ю. Пізніше ми дізналися, що родина нашої респондентки була знищена німцями, а її відправили до дитячого будинку...” (Кравець Іван, 15 років, Нагорний Владислав, 13 років).

“... відчуваю себе самою щасливою, бо так приємно, що тебе не забувають...” (Семішкур Катерина Андріївна, директор ССШ № 1 з 1972 по 1993).

ДОСЛІДЖЕННЯ ЛОКАЛЬНОЇ ІСТОРІЇ – ПРОЕКТ “ПІЗНАЙМО ВІННИЧЧИНУ!”

Проект “Пізнаймо Вінниччину!” громадської організації *Вінницький регіональний центр інформації “Креатив”* за участю ГО “Філософія серця”, ВОУНБ ім. К. А. Тімірязєва, Вінницького обласного краєзнавчого музею та інших партнерів мав на меті консолідацію молоді у збереженні культурної спадщини Вінниччини як європейської цінності. Діяльність тривала з січня до червня 2009 року. В рамках проекту було залучено шкільну та студентську молодь до інформаційно-пошукової роботи про забуті і маловідомі культурні та історичні пам’ятки (історичні постаті, місця, події тощо). В межах проекту для реалізації власних міні-проектів з досліджень пам’ятників культури були відібрані 8 груп.

17 квітня 2009 р. у Вінницькому краєзнавчому музеї з нагоди відзначення Всесвітнього дня пам’яток історії та культури відкрилася виставка “Пізнаймо Вінниччину!”, що була представлена 8 інформаційно-пошуковими роботами. Метою заходу було поширення досвіду діяльності євроклубів, що ґрунтується на європейських цінностях та активній участі молоді в суспільному житті. Під час відкриття виставки “Пізнаймо Вінниччину!” представники євроклубів по черзі презентували свої міні-проекти, показували результати інформаційно-пошукових робіт – стіннівки, арт-об’єкти, відзняті фото- та відеоматеріали, електронні презентації, макети історичних будівель тощо.

Молодь Вінниччини продемонструвала творчий підхід та готовність проводити освітню діяльність з акцентом на європейські цінності. Євроклубівці зазначили, що збереження історичної спадщини в усіх її формах та з усіх часів знаходить своє відображення в європейських цінностях. Євроклубівці та їхні координатори були нагороджені грамотами від міського і обласного управління освіти, а також сертифікатами і цінними призами.

На виставці була також презентована позаконкурсна робота – про пошуки євроклубу села Лисогірки могили невідомої княгині. Виставка “Пізнаймо Вінниччину!” на базі краєзнавчого музею працювала протягом тижня. Орієнтовно з виставкою ознайомилося більше тисячі вінничан та гостей міста. Результати проекту запрезентовано на святкуванні Дня Європи – 15-20 травня 2009 року у Вінниці.

Тематика дослідницьких проектів:

1. “Стежками дитинства Василя Стуса”, Шкільний євроклуб “Еугошколяр”, СЗШ I-III ст. № 4 м. Гайсина Вінницької обл.
2. “Моя школа у 20 столітті. Школа, що з’єднує серця”, Євроклуб “Мандрівник” НВК: Гуманітарна гімназія № 1 ім. Пирогова м. Вінниці.
3. “Архітектурна пам’ятка нашого краю. Краєзнавчий музей, архів, ВТЛ”, Євроклуб “Хвилі Бугу”, Вінницький технічний ліцей.
4. “Крок на зустріч минулому”, Євроклуб “United Hearts”, НВК СЗОШ I-III ст. – гімназія № 2 м. Вінниці.
5. “Маловідомі пам’ятки Жмеринщини”, Євроклуб “Соняшник”, ЗОШ I-III ст. № 6 м. Жмеринка.
6. “На шані тримається рід людський”, Молодіжне громадське об’єднання шкільних Євроклубів “Ми і Європа”, Миколаївська середня загальноосвітня школа I-III ступенів Козятинського району.
7. “Сабарівське городище – голос віків”, Євроклуб “Співдружність”, Агрономіченська СЗШ I-III ступенів Вінницького району.
8. “Бершадський Преображенський чоловічий монастир”, Євроклуб “ШТОРМ”, Флоринська загальноосвітня школа I-III ступенів Бершадського району Вінницької області.

ДІАЛОГ МІЖ ПОКОЛІННЯМИ – ПРОЕКТ “МОЛОДЬ ЖИДАЧЕВА СПІШИТЬ НА ДОПОМОГУ”

Жіноча благодійна організація “Наші візії” з Жидачева, до якої долучився Центр творчості для дітей та молоді, гімназія, місцева преса та органи влади, реалізовувала з грудня 2008 до червня 2009 року проект “Молодь Жидачева спішить на допомогу”. Метою проекту було формування в учнівської молоді міста Жидачева розуміння європейських цінностей, зокрема, активної громадської позиції, толерантності – міжвікової та до людей літнього віку, у тому числі самотніх, шляхом організації спільних заходів учнівської молоді з такими людьми та надання їм адресної допомоги.

Чому група зупинилася саме на цій ідеї? У Жидачеві, відповідно до даних Жидачівського відділу соціального захисту населення, серед людей похилого віку близько 175 осіб є самотніми. Це люди, яким справді потрібна допомога, не тільки фізична, але й звичайне спілкування. У місті немає практики допомоги молоді цим людям. Швидше навпаки – спостерігається повна байдужість до їхніх проблем. І тому хотілося зробити певні кроки щодо вирішення цієї проблеми, а також привернути увагу громадськості до неї. Члени “Наших візій” також вивчали досвід європейських держав щодо роботи з літніми людьми, зокрема Німеччини і Польщі. Було зібрано чимало цікавої інформації, яку можна було використати як “керівництво до дії”.

У ході реалізації проекту відбулися тренінгові заняття. На цих заняттях, а також у пресі та по місцевому радіо було оголошено конкурси: авторських творів (поетичних і прозових) на тему “Молодь хоче допомагати” та фотографій на тему “Завжди поруч”, зібрано групу дітей, які погодилися відвідати самотніх людей літнього віку, поспілкуватися з ними, запросити на зустрічі. Ці заходи носили неформальний характер “чаювання”, під час якого гості розповідали свої життєві історії, хто чим займається, про свої захоплення. По завершенні конкурсу дитячих творів та фотографій було випущено збірку під назвою “Молодь хоче допомагати”, яку було роздано усім конкурсантам, методисту з виховної роботи відділу освіти РДА, бібліотекам шкіл міста, районній бібліотеці.

Також було проведено “круглий стіл” для вчителів християнської етики району, представників міської ради, громадських організацій міста, священника отця Михайла Чмира на тему “Люди похилого віку.

Доля, яка чекає усіх”. Після виступів учасників “круглого столу” було використано методика “європейського кафе”.

Відгуки молоді про участь у проекті

“Багато проектів є чудових, і я брала в них участь. Але цей проект зацікавив мене найбільше. Деякі пенсіонери є “не-посидючі”, вони мають багато захоплень: вишивають, печуть торти. Я змогла поспілкуватись з такими людьми. І що я помітила, що в них усіх є український дух! Якщо у них немає родичів, то вони мають комусь передати свої знання і вміння. Обов’язково.”

“...У мене склалося дуже гарне враження від зустрічі з літніми людьми. Було цікаво. Вони розказували свої історії, і чим займаються, будучи вже на пенсії. Вони все одно мають багато захоплень! Я хочу зустрітись з такими людьми знову. Бо у мене ще є чимало до них запитань...”

“Коли ми обговорювали, що можемо зробити для людей трошки старших чи самотніх, то вирішили подарувати їм маленькі подарунки. Здавалось би, що це щось дуже просте і незначне. Та в цих подарунках є одна маленька деталь: ми робимо їх своїми руками, від щирого серця. І тому вони неодмінно принесуть тепло і радість тим, хто їх отримає. А нам більше нічого і не треба “.

ПРОЕКТИ

Тема: ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЧЕРЕЗ МЕДІА-ОСВІТУ – ПРОЕКТ “ТОЛЕРАНТНІСТЬ ОЧИМА ДІТЕЙ”

Конотоп – це невеличке провінційне містечко на півночі України. Майже 40% населення містечка складає молодь, яка в більшості своїй прагне творчого самовираження, але, на жаль, має дуже мало можливостей. Вагомих подій у культурному житті практично немає. Щоб допомогти активній молоді самореалізуватися, *Конотопська молодіжна громадська організація “Нове життя”*, вирішила залучити молодь міста і району до суспільної діяльності, об’єднавши її навколо теми толерантності шляхом створення аматорського п’ятихвилинного відеофільму або фотопрезентації.

Проект був потрібен, щоб показати молодим людям способи самовираження особистості та зацікавити аматорським кіномистецтвом як засобом креативного вираження та способом особистісного розвитку. Крім того, хотілося збільшити кількість молоді, залученої до європейських ініціатив, а саме до Європейського року креативності та інновацій шляхом проведення Першого дитячого фестивалю аматорського кіно. Цей фестиваль мав стати інноваційним для Конотопу. До цього подібних заходів у нашому місті не було.

У мережі Інтернет та місцевих ЗМІ було оголошено конкурс на краще висвітлення теми толерантності серед підлітків. За результатами конкурсного відбору до проекту залучилося 100 учасників, з яких було сформовано 4 групи. Для цих підлітків організатори провели вісім тренінгів, які мали на меті допомогти учасникам зрозуміти поняття толерантності та стимулювати їх у пошуках власного розуміння цього поняття. Логічним завершенням, яке узагальнило проведені тренінги, стали змагання “Євроквест” та конкурс ерудитів.

Другий цикл тренінгів відбувався спільно з лідерами дитячої телерадіокомпанії “Контакт”. Передбачалося, що учасники дізнаються про основні особливості та принципи створення відеопродукту. Всі учасники набули теоретичні знання та практичні навички для роботи над створенням власного відеопродукту в програмі Microsoft Office PowerPoint та Windows Movie Maker. На останньому тренінгу учасникам був продемонстрований відеофільм Карена Амирджаняна “Геноцид вірменського народу”. По завершенні перегляду учасникам було запропоновано створити свій власний відеопродукт, який би відображав власне бачення поняття “толерантність”.

Після цього учасники певний час самостійно працювали над створенням та побудовою сюжетної лінії фільму, фотографуванням, відеозйомкою та монтажем. Паралельно відбувалися індивідуальні зустрічі з авторами фільмів з метою узгодження теми та змісту фільмів. По закінченні серед представлених відеофільмів лідерами дитячої телерадіокомпанії “Контакт” було відібрано 14 фільмів, які були допущені до фестивалю. 1 червня в рамках святкування Міжнародного дня захисту дітей ми провели Перший міський фестиваль дитячого аматорського кіно “Толерантність очима дітей”.

Протягом фестивалю учасники переглянули 14 фільмів тривалістю в середньому по 5 хвилин кожен. Кожен фільм оцінювало журі, а учасники під час перерви мали змогу проголосувати за кращий фільм у номінації “Приз глядацьких симпатій”.

Враження організаторів:

“Приємно було усвідомлювати, що не вся сучасна молодь цікавиться алкоголем, наркотиками, розпусним способом життя, а є й такі, кого турбує розвиток суспільства, його найважливіші проблеми! Безперечно, у руках саме такої молоді знаходиться не тільки майбутнє нашої держави, але й майбутнє усього світу. Спостерігаючи за тим, як подорослому сумлінно і серйозно учасники фестивалю у своїх фільмах намагалися вирішувати найболючіші проблеми сьогодення, ми переконані: наше майбутнє – у надійних руках!”

ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ – ПРОЕКТ “ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ЄВРОПЕЙСЬКА ЦІННІСТЬ”

“Толерантність як європейська цінність – позиція молоді” – це проект Дніпропетровської обласної громадської організації “Промінь”, спрямований на привернення уваги молоді Дніпропетровщини до європейських цінностей, формування толерантного ставлення до людей інших рас, національностей, віросповідань, статі та віку і формування активної громадянської позиції у пропагуванні цих цінностей. Проект був реалізований з січня до травня 2009 року громадською організацією у співпраці з установами освіти та обласною телерадіокомпанією.

У рамках реалізації проекту виконавці розробили план дводенного тренінгу “Толерантність”. Використовувалися матеріали Донецького молодіжного дебатного центру “Вчимося бути толерантними. Тренінговий курс для молоді” та матеріали тренінгу “Життя в мирі з собою і іншими” Науково-практичного центру психологічної допомоги “Гратис” (Росія), а також напрацювання членів ДОГО “Промінь”. Розроблене було також і положення про проведення виставки фоторобіт та малюнків на тему “Толерантність очима молоді”. Учасниками тренінгів стали старшокласники – шкільні лідери Дніпропетровської області.

На момент проведення тренінгів виставка фоторобіт та малюнків “Толерантність очима молоді” була оформлена і розміщена в приміщенні Дніпропетровського дитячо-юнацького центру міжнародного співробітництва “Колобок”. Усі учасники тренінгів взяли участь у визначенні рейтингу представлених на виставці робіт, за результатами чого відбіркова комісія визначила переможців. Після нагородження авторів кращих робіт виставку розміщено в Дніпропетровському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти та в Центрі позашкільної роботи Жовтневого району м. Дніпропетровська.

Про результати та успіхи реалізації проекту на обласному радіо 2 квітня 2009 року вийшла в ефір передача, в якій взяли участь виконавці проекту та учасниця тренінгової програми.

В результаті реалізації проекту цільова група отримала знання про культурне та соціальне різноманіття світу, про принципи толерантності. Учасники познайомилися з іншими загальнолюдськими (європейськими) цінностями. В учасників заходів сформувалося толерантне ставлення до людини, незалежно від кольору шкіри, національності, релігійної приналежності, статі та віку. Проведення

заходів проекту сприяло закладенню основ формування активної громадянської позиції у бенефіціантів та цільової групи проекту.

Відгуки учасників:

“Було дуже цікаво. Дуже сподобалася активна форма роботи. Безумовно, був великий обсяг інформації, але було цікаво, і я все засвоїла. Під час тренінгу я зрозуміла, що таке толерантність, багато переоцінила, позбавилась шкідливих стереотипів”.

“Від нашого спілкування на тренінгу в мене залишилися лише позитивні емоції. Мені дуже сподобалося. Тренінги були цікаві, спілкування корисне. Є велике бажання зустрітись ще багато-багато разів”.

“Тепер мої стереотипи щодо толерантності дуже похитнулися. Я став набагато чуйнішим до різних людей. Я побачив такі ж зміни і в інших учасників, вони змінювалися на моїх очах”.

“На тренінгу я зрозуміла, що стереотипи дуже заважають нам в житті. Я зрозуміла значення слова “толерантність”. Також я зрозуміла, як бути толерантною людиною”.

МІЖКУЛЬТУРНИЙ ДІАЛОГ І МЕДІА-ОСВІТА – ПРОЕКТ “МІЖКУЛЬТУРНИЙ ДІАЛОГ ЧЕРЕЗ РОЗВИТОК ШКІЛЬНОГО МЕДІА-ПРОСТОРУ”

ПРОЕКТИ

З січня по червень 2009 року *Центр регіонального розвитку “Топ-Кая”* реалізував в Бахчисараї проект “Міжкультурний діалог через розвиток шкільного медіа-простору”. У рамках проекту створено кіноклуб та медіа-центр, які об’єднали молодь різних культур. Під час роботи постійно діючого кіноклубу молодь не лише переглядала цікаві кінофільми, а й пробувала творити власні медіа-твори.

За півроку в школі-гімназії сформувалося коло підлітків, яким були цікаві різні форми роботи з медіапродуктами – від перегляду та обговорення до власне створення. Організатори допомагали розібратися у смаках, бажаннях та прагненнях, проводили майстер-класи, надавали можливість спілкуватися з професіоналами та підбирали цікаві фільми для перегляду.

За словами учнів, вони суттєво розширили свої вміння у сфері фотографії та відео, зрозуміли, що всі медіа продукти можуть виступати в багатьох вимірах – інколи вони просто зберігають пам’ять для нащадків, а інколи виражають життєві переконання. Загалом, молодь стала більше думати, і це, мабуть, головна винагорода для команди проекту.

Проект став першою ластівкою у справі розвитку кіноклубів в Бахчисараї. В місті, де з чотирьох кінотеатрів, які працювали 10 років тому, не залишилося жодного, було не так просто просувати ідею спільного перегляду фільмів як чогось цікавого. Але вже через кілька місяців інтерес до цієї справи зріс, а у місцевому кафе теж почалися спільні перегляди фільмів (хоча формат фільмів був дещо інший, ніж пропонував проект).

Є й інший вплив проекту на місцеву громаду – місцева організація “Аслан”, що об’єднує кримськотатарську молодь вирішила раз на місяць доповнювати заняття з історії кримськотатарського народу переглядами історичних документальних стрічок та репортажів. А на наступний рік в “Арслані” заплановані спільні кінопокази як окремі заходи для підлітків шостого мікрорайону, який є достатньо віддаленим від міста в цілому. То ж є надія, що у майбутньому в Бахчисараї з’явиться більше клубів.

Тема: ПІЗНАЄМО ЄВРОПУ

“КІНОАЛЬТЕРНАТИВА” НАЗАВЖДИ!

Кременчук – надзвичайно цікаве місто завдяки своєму промислового потенціалу, кількості автомобілевласників і віддаленості від культурних та інтелектуальних центрів. Отож, ми – “Європейський клуб” – хотіли насамперед для себе знайти партнерів, зацікавлених у нових підходах до організації дозвілля, альтернативного проведення вільного часу та подивитися гарне кіно. Лідерів “КІНОальтернативи” не влаштовувала конкуренція та призначання “кращих” серед молодіжних громадських організацій, “показушність” та “акційність” їхньої роботи.

Найперше, чого бажали організатори – інтегрувати молодь Кременчука, започаткувавши нову культурну традицію перегляду та обговорення кінофільмів, навчити молодих людей співпрацювати та ознайомити з основами соціальної і європейської інтеграції. Але найбільше хотілося започаткувати механізм самоорганізації молоді через підготовку та проведення тематичних кінозустрічей.

Для початку задіяли Інтернет та бюрократичні машини навчальних закладів. Проектні анкети були розповсюджені через владні вертикалі всіх навчальних закладів міста, були доступні користувачам нашого сайту та популярної соціальної мережі (<http://vkontakte.ru/event7174586>). Перша проблема, з якою організатори зіткнулися на самому початку, – вражаюча пасивність молоді. Зі 167 людей, які задекларували зацікавлення проектом на сайті, лише трохи більше 30 спромоглися заповнити анкети, і то не завжди вчасно та старанно. Важко було скласти враження про майбутніх учасників за анкетною, яка майже нічого не повідомляє про автора, окрім імені та навчального закладу. Зате ми виявили ще одну соціальну проблему нашого міста – відсутність досвіду участі у конкурсних відборах та вміння самопрезентації. Маємо над чим працювати далі.

Шляхом нескладних операцій вдалося відібрати 30 учасників, для яких було проведено вступний тренінг. Молоді люди, які не просто виявили зацікавлення проектом, але й зуміли сформулювати власну мотивацію та очікування, отримали можливість навчитися працювати та спілкуватися по-європейськи. Учасниками проекту стали учні і студенти Кременчука та Світловодська. У програмі вступної зустрічі були знайомство й інтеграція, основи проектної діяльності та партнерства, а також обговорення теми “Демократія” і перегляд фільму Д. Ганзеля “Хвиля (Експеримент-2)”. Було

сформовано 5 робочих груп, які надалі працювали над практичним втіленням проекту.

Інтеграційний вступний тренінг досягнув мети – учасники не лише познайомилися один з одним, а й подружилися. Незважаючи на завантаженість учасників та організаційні проблеми, інтерес до кінозустрічей залишався досить стабільним, обговорення тем проходило активно. Проект здобув неочікуваний (а можливо й очікуваний) соціальний резонанс. Виявилось, що наш проект зацікавив і людей, яких за віком важко віднести до молоді, часто вони соромляться приходити, але слідкують за проектом, “підкидаючи” перелік фільмів і навіть підбірку літератури про польських режисерів. Ще одним приємним сюрпризом були “позапланові” публікації в місцевій пресі та в Інтернеті (тобто, не замовлені нами, а створені журналістами за власною ініціативою).

Учасники проекту – люди амбітні і неординарні, але саме це часто заважало знайти порозуміння і в підсумку йшло не на користь проекту. Через тривалі суперечки щодо того, який фільм варто подивитися, не вдавалося спланувати наступну кінозустріч, запросити експертів тощо. Іноді не вистачало терпіння вислухати один одного, дехто зловживав “відтягуванням” уваги на себе. Зате дехто, навпаки, зумів розкритися і “заговорити”.

Важливою частиною проекту стали фінальні заходи – Дні європейського кіно у Кременчузі. “Три кольори” К. Кісьовського, “Образи Європи”, відеорепортаж про здобуття незалежності Литви, зроблений відомим журналістом, депутатом Верховної Ради України 1-го скликання від Кременчука Вадимом Бойком та студією “ГАРТ” стали основою для спогадів, рефлексій та порівнянь суспільних процесів та політичних ідеалів. “Мрійники” Бернардо Бертолуччі завершили наші кінозустрічі.

14 травня “КІНОальтернатива” стала місцем зустрічі поколінь – учасників дискусійних політклубів 80-х років з сьогоднішніми євроклубівцями. Дякуючи депутату Ользі Герасим’юк, вдалося знайти репортаж Вадима Бойка про події 1991 року у Литві, які називають “репетицією ГКЧП”. Саме сюжет, у якому вулицями міста їздили танки, стріляли з автоматів, гинули люди, викликав жваве обговорення серед молоді та учасників політклубу 80-х.

Отже, проект “КІНОальтернатива” завершено. У чомусь він досягнув успіху, щось не вдалося. Але не підлягає сумніву, що подібні інтеграційні проекти не просто мають право на існування – вони справді потрібні молоді. Нам вдалося залучити до проекту

неординарних молодих людей, які просто відчайдушно потребують спілкування, можливості висловити свої думки та почуття, врешті, визнання та самореалізації. У молодіжному середовищі більшість із них є своєрідними “соціальними виключеннями” – їх незадовольняють традиційні для однолітків способи проведення вільного часу, вони прагнуть усебічно розвиватися та повніше реалізуватися у різних сферах. Можливо, саме тому багато учасників стали друзями і зустрічаються поза рамками проекту. І цей результат не менш цінний і важливий, ніж усі інші досягнення.

Налагоджена співпраця між учасниками проекту дозволила організаторам успішно провести Дні Європи у місті (семінар та європленер). Учасники “КІНОальтернативи” були активними помічниками в проведенні заходів. Керували творчими майстернями: художня фотографія, монотипія та будівництво на піску. У побажаннях учасників ми прочитали схвалення нашої ідеї, розуміння необхідності інтегрувати молодь міста, а в деяких висловлюваннях – і всієї України, бажання знайти однодумців, активних і небайдужих людей.

Відгуки учасників:

“Ніколи б не подумав, що європейське кіно таке цікаве і злюбоденне...”

“Це було надзвичайно сміливо на той час: поряд з іноземними журналістами зробити сюжет з аналогічною позицією – засудження військового втручання у життя республіки. Не меншим за значимістю вчинком стала відмова Вадима від виходу в ефір після заборони сюжету на телебаченні”.

“ЧЕРЕЗ ШКІЛЬНУ ГАЗЕТУ – ДО ЄВРОПИ!”

Проект *Луганської обласної групи медіації* “Через шкільну газету – до Європи!” було опрацьовано, виходячи з того, що у Луганській області існує розвинута мережа шкільних газет, але інформаційне освітлення євроінтеграційних процесів не є на високому рівні. Метою проекту було покращення висвітлення євроінтеграційних процесів у шкільних газетах Луганської області. Завдання проекту полягало у створенні тематичних рубрик (випусків) шкільних газет про євроінтеграцію, підвищення кваліфікації (майстерності) редакційних колегій шкільних газет, залучення школярів до підготовки та проведення заходів до Дня Європи, формування свідомості молоді та поліпшення розуміння євроінтеграційних процесів. Очікувалося, що діяльність за проектом підвищить рівень обізнаності школярів з питань євроінтеграції, надасть навички організації діяльності шкільної газети, стане поштовхом до створення євроклубів та налагодження міжнародного шкільного співробітництва, підвищить активність молоді у суспільстві.

У рамках проекту було проведено 4 семінари для представників шкільних газет Луганська та області. Програму семінарів було укладено після аналізу потреб шкільних газет в інформації з європейської тематики. За результатами обговорень до змістовної програми семінарів були включені такі блоки:

1. Виявлення обізнаності представників шкільних газет про Європу. Для цього було проведено в ігровій формі завдання на асоціації: “Як я розумію Європу”, “Європа – це...”, “Символи Європи”. В цілому це завдання було спрямовано на актуалізацію європейських цінностей (толерантність, активна соціальна позиція, дотримання прав людини) та формування загального уявлення про Європу як спільноту.

2. “Європейська інтеграція України в об’єктиві сьогодення”, в якому у короткій формі учасників було поінформовано про діяльність Європейського Союзу (історія, структура, інституції, країни-члени ЄС), а також про стан та перспективи євроінтеграційної політики України.

3. Програми для молоді: шкільні євроклуби, європейські освітні та інші молодіжні програми.

4. Практична частина: “Прес-реліз, прес-анонс. Принципи роботи юнкора”. У цій частині проходила фахова підготовка учасників як журналістів, в тому числі написання прес-релізів, повідомлень та статей за тематикою євроінтеграції.

Загалом до участі у семінарах залучено близько 100 школярів та студентів, а також 6 вчителів – керівників шкільних газет та євроклубів. Близько 35 підлітків стали авторами матеріалів про Європу, опублікованих у шкільних ЗМІ. Два навчальні заклади зробили спецвипуски шкільних газет до Дня Європи.

Після семінарів декілька учасників не лише розробили нові рубрики, статті, а й провели додаткові заходи. Наприклад, представники редакції школи № 28 провели анкетування з питань європейських цінностей. Також було зібрано певну кількість шкільних газет, у яких висвітлювалася європейська тематика. Отримані фотографії інших розробок в цій сфері (буклети, доповіді, статті тощо).

Запрошуючи до участі велику кількість шкіл міста Луганська та області організатори сподівалися на максимальне залучення та активізацію загальноосвітніх закладів. У підсумку виявилось, що активність проявила невелика кількість представників шкільних газет та навчальних закладів. Це свідчить про те, що цей аспект діяльності учнівської молоді ще не є добре розвинутим, тому потрібно вкладати зусилля для подальшого розвитку.

БУДЬ СТИЛЬНИМ – КРЕАТИВНИМ!

У представників МГО “Нове життя” виникла ідея проекту – надати молоді міста Конотопу та Конотопського району можливість для креативного самовираження, об’єднавши її навколо теми європейських цінностей. Проект був потрібен, щоб показати молодим людям способи самовираження особистості та зацікавити європейськими цінностями. Також хотілося збільшити кількість молодих людей, залучених до європейських ініціатив, а саме до Європейського року креативності та інновацій шляхом проведення низки молодіжних акцій та заходів.

Проект розпочався із загальноміської акції, яка стартувала 1 червня 2009 року на центральній площі міста під час святкування Дня захисту дітей. Дана акція була внесена до переліку заходів, затверджених розпорядженням міського голови. На площі був розташований намет, вишукано оформлений повітряними кульками. Повітряні кульки були жовтого та блакитного кольорів, що мало би символізувати як кольори прапора України, так і кольори прапора ЄС. Біля намету діти брали участь у вуличному майстер-класі з виготовлення фігур із повітряних кульок. Для того, щоб залишити фігуру собі, учасник повинен був презентувати оточуючим свій виріб, пов’язавши його із рисами свого характеру. Поруч із наметом було розтягнуто полотнище із написом “Свобода самовираження”. Кожен учасник акції, який зголосився дотримуватися європейських цінностей, мав можливість залишити свій відбиток долоні на цьому полотнищі. Першочервнева акція тривала з 10.00 до 15.30. Активну участь у виготовленні фігур взяло 300 дітей. Всього учасниками були понад 500 дітей.

Подібні майстер-класи були проведені і на базі пришкільних та заміських оздоровчих таборів. Так, на базі таборів ми провели 7 майстер-класів з креативного самовираження. На цих заходах учасники були об’єднані навколо ідеї виготовлення подарунків. Всі учасники були поінформовані про ідею року креативності. Всі сувеніри мали бути об’єднані темою європейських цінностей. Переважна більшість сувенірів мала іграшковий вигляд, але містила побажання, які пропагували європейські цінності. Були сувеніри і з символікою ЄС.

26 червня на базі молодіжного центру “Сучасник” для активістів заходів та акцій організатори провели тренінг “Спільно до мети”.

15 осіб навчилися висловлювати свої думки таким чином, щоб це було зрозуміло іншим; освоїли правила презентації своєї думки або ідеї. Всі учасники тренінгу вже є волонтерами нашої організації.

29 червня 2009 року відбулася кульмінаційна подія проекту – вечір знайомств. На базі заміського оздоровчого табору “Освіта” зустрілися всі активні учасники проекту. Вони були поділені на 4 групи. Кожна група складалась із учасників різних етапів проекту. Всім їм необхідно було показати вміння об’єднатися заради досягнення мети, втілити знання про європейські цінності, отримані під час зустрічей, обмінятися власним досвідом участі у проекті, почуттями та отриманими знаннями. Потім учасники обмінювалися власноруч виготовленими сувенірами, розповідали про враження від проекту та нові життєві принципи, які запровадили у своєму житті – прагнути до постійного і вільного самовираження.

Відгуки учасників:

“Коли ми виготовляли поробки, то нам розповідали про те, як важливо навчитися правильно виражати свої емоції, почуття та думки. Раніше я думав, що справжній чоловік повинен обов’язково приховувати свої почуття, щоб ніхто не дізнався про них. Зараз я розумію, що це не так. Мені сподобалось і те, що свої почуття можна висловлювати різними способами. Також мені сподобалось те, що всі ми були рівні. Виявилось, що в моїй групі був хлопчик, який вірить в Бога. І ніхто не сміявся. Це називається “толерантність”. Мені це подобалось”.

“Цей проект є унікальним навіть тому, що питання євроінтеграції розглядається ненав’язливо, а послідовно та тактовно. Це досить важливо для нашого міста. Людям розповідається не про ідеї та плани ЄС стосовно України, а про ті європейські цінності, які є притаманними всьому людству, ті цінності, які необхідно виховувати та примножувати”.

МОЛОДЬ ВІННИЧЧИНИ ПОДОРОЖУВАЛА КРАЇНАМИ “ПРАВОВОЇ ЄВРОЛЯНДІЇ”

27 та 28 липня на Вінниччині відбулися ігри “Правова Євроляндія”, в яких взяло участь понад 350 дітей, що відпочивали в оздоровчому таборі санаторного типу ім. М. І. Коцюбинського та профільному позашкільному навально-оздоровчому закладі “Казкова долина”. Гра була розроблена в рамках програми “Чемпіони європейської освіти”

Під час ігор “Правова Євроляндія” молодь мала можливість більше дізнатися про Європу та права дитини, відвідавши 10 країн (Польщу, Італію, Францію, Німеччину, Нідерланди, Великобританію, Грецію, Іспанію, Естонію та Румунію). Волонтери та вожаті таборів представляли країни “Правової Євроляндії” і задавали учасникам табору питання про ці країни, наводили цікаві факти, розповідали про їхні традиції. Відвідавши країну Правової Євроляндії і відповівши правильно на питання, учасники отримували штамп в паспорті громадянина “Правової Євроляндії” про перетин кордону даної країни і могли подорожувати далі. Під час подорожі по країнах молоді дослідники отримали статті з Конвенції про права дитини для подальшої роботи. На завершення гри кожен загін розробив та презентував свою “Дитячу Конституцію”, де відобразив своє бачення прав дитини. Загони-переможці та активні учасники ігор були нагороджені призами з європейською символікою від Представництва Європейської Комісії в Україні.

Заходи відбулися в рамках проекту “Правова Євроляндія”, що реалізувався громадською організацією “Вінницький регіональний центр інформації “Креатив” в партнерстві з ГО “Філософія Серця”. Партнерами у проведенні ігор виступили: Представництво Європейської Комісії в Україні, Координаційний центр мережі євроклубів Вінниччини та Центр європейської інформації у м. Вінниця, що діє на базі ВОУНБ ім. К. А. Тімірязєва за підтримки Міжнародного фонду “Відродження”.

Окрім того, ігри “Правова Євроляндія” були проведені 9 та 16 серпня 2009 року для 140 підлітків, які відпочивали в наметовому таборі “Дитячі Шешори на Поділлі” у с. Воробіївка Немирівського району Вінницької області, що проходив в рамках проекту “Намет-2009 у Вінницькій області”;

ПРОЕКТИ

Тема: **СВЯТКУЄМО ДЕНЬ ЄВРОПИ**

ДЕНЬ ЄВРОПИ У ЦЕНТРИ ЄВРОПИ

Під такою назвою 9-10 травня учасниками євроклубу Перечинської гімназії суспільно-гуманітарного напрямку спільно з БФ “*Центр громадських ініціатив*” за фінансової підтримки ГО “Європейський діалог” було організовано автопробіг із Перечина до Рахова.

У рамках цієї акції євроклубівці 9 травня зустрілися зі своїми однолітками і провели для них інформаційні зустрічі про історію створення Європейського Союзу у Мукачівській ЗОШ № 20, Хустській ЗОШ № 1, Костилівській ЗОШ I-III ступенів. Загалом у зустрічах взяло участь близько 150 молодих людей.

У рамках поїздки учасники акції також відвідали меморіальний комплекс “Красне поле”, де вшанували пам’ять борців за волю Карпатської України, побували у славнозвісній Долині нарцисів та музеї екології гір Карпатського біосферного заповідника.

У географічному центрі Європи (поблизу с. Ділове Рахівського району) 10 травня євроклубівці провели інформаційну акцію про історію створення та сьогодення Європейського Союзу. Євроклубівці протягом двох годин розповсюджували інформаційні буклети з даної тематики.

Для проведення даних акцій було залучено ресурси Представництва Європейської Комісії в Україні, а саме футболки, прапори та маленькі прапорці, повітряні кульки з символікою ЄС, інформаційні матеріали про історію створення ЄС та його сучасний розвиток.

Незабутні враження справила на учасників поїздки участь 10 травня у IV фестивалі “Берлибаський банош” у с. Костилівка Рахівського району. На фестивалі готували традиційну гуцульську страву банош зі сметани та кукурудзяної муки. Скуштувати її могли всі охочі. Того дня костилівці витратили понад 300 літрів сметани. Місцеві газдині і газди ділилися секретами приготування інших популярних у селі страв. Для цього на центральній площі села накрили столи, на яких і презентували гуцульські наїдки. Крім бринзи, вурди (овечого сиру), тут пропонували гурку, ріпу зі шкварками, мелайний пиріг, домашню ковбаску, кремзлики, вареники по-костилівськи, голубці. Костилівці приготували близько 100 страв. Вражала присутніх виставка робіт народних умільців.

На цьому святі учасники євроклубу не тільки смакували баношем та іншими смаколикami, але й розповсюджували інформаційну літературу про Європейський Союз і виступили з невеликою концертною програмою.

“ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КВАРТАЛ ТВОЇХ МОЖЛИВОСТЕЙ”

Як писав Дені Ружмон у своєму Відкритому листі до європейців, “Будувати європейську основу перш, ніж будувати Європу – це стверджувати, що йдеться не про те, щоб виховати наших дітей європейцями через відповідний стиль того ж виховання”.

Ось так коротко можна охарактеризувати передумови проведення молодіжної акції з нагоди Дня Європи “Європейський квартал твоїх можливостей”, що була організована *Жидачівською жіночою благодійною організацією “Наші візії” та Калуською філією Союзу українок*.

Головним завданням акції було продемонструвати молоді способи альтернативного та змістовного відпочинку та дати можливість самостійно за п’ять годин організувати заключну європейську вечірку. Акція відбулася у суботу, 6 червня. До Центру творчості для дітей та молоді прибули дві потужні команди молоді Калуша і Жидачева. І закипіла робота у творчих майстернях у Кварталі.

Свої знання в питаннях утворення Європейського Союзу та його інституцій можна було проявити у роботі “Кварталу інтелектуальних ігор”. Славно попрацювали над образами героїв європейських казок та вистав представники майстерні “Street art”, побачити це дійство можна було під час дефіле артистів жидачівським парком. Елементом експериментального та соціального театру можна було навчитися під час роботи майстерні “Street theatre”. Взяти, що таке вулична музика, що найчастіше співає молодь на спільних зустрічах, скласти власні пісні – все це любителі різних музичних стилів змогли під час роботи майстерні “Street music”. Цікавою була робота майстерні “Street dance” – тут усі охочі могли познайомитися з різними молодіжними танцювальними субкультурами, навчитись деяких елементів вуличних танців тощо.

Після тривалої роботи двері гостинно відкрив “Street lunch”, де можна було смачно перекусити. І на завершення дня присутні змогли взяти участь в заключній європейській вечірці, організованій майстернею “Street action”.

ЄВРОПЛЕНЕР У КРЕМЕНЧУЗІ

Європлєнер – дводенна акція, яку організував “Європейський клуб” з Кременчука, що включала семінар “Об’єднана Європа та Україна” та імпровізований квест – виїзні творчі майстерні з фотографії, малюнка, мейк-апу і піщаної пластики та вікторину з європейської культури.

Перший день розпочався з реєстрації та знайомства учасників. Це були школярі та вчителі трьох шкіл, які спробували познайомитися між собою за допомогою вправи “Візитка”, запам’ятати дні народження один одного та відтворити карту міста, розташовуючись відповідно до місця свого проживання.

Наступним завданням стала вікторина-терєнівка, питання якої були пов’язані з ЄС, його інституціями та країнами. Завдання було на час, тому наші кмітливі учасники повинні були швидко віднайти питання, а головне – так само швидко та правильно відповісти на них, таким чином продемонструвавши свої знання про Європу.

Після підведення підсумків вікторини згадували столиці європейських країн та заповнювали пробіли у знаннях методом “ажурної пили”, працюючи з матеріалом “Історія об’єднаної Європи”. Презентації вийшли різними, цікавими та оригінальними, а головне – інформативними (в усякому разі, наступного дня учасники їх пам’ятали).

Наступним завданням став критеріальний покєр “Якою ми бачимо Європу”. Учасники, об’єднані у команди, отримали картки, на яких записані події європейської історії. Школярі мали ранжувати ці події за значимістю, а потім прокоментувати свої рішення. Побудова “еліпса історії” з найбільш значимих для Європи і України подій мала показати шляхи розвитку історії, цінностей суспільства, чинники зміни свідомості людей.

Наступного дня (06.06.2009) відбувся виїзд на базу відпочинку КДПУ імені Михайла Остроградського для проведення творчих майстерень. Захід мав форму імпровізованого квесту, в якому кожен із пунктів призначення був маленькою майстернею, де учасники мали змогу навчитися чогось нового та цікавого, виконуючи конкурсні завдання. Чотири змішано-інтегровані команди приступили до виконання завдань на “пунктах перетину”. В нагороду отримували сердечка толєрантності – імпровізовану валюту акції.

Першим із пунктів була вікторина з п’яти завдань: 1) “Євродім” – розташувати таблички-“цєглинки” на поверххах тих країн, яких вони стосуються. 2) “Яка це мова?” – визначити, якими європейськими

мовама написані кілька найпоширеніших фраз. 3) “Хто що готує?” – з’єднати назву країни та її національної страви. 4) “Європейські іменники” – вписати до зірочки іменник, що об’єднує розташовані навколо вислови. 5) “Що зайве?” – викреслити вираз, який не підходить до країни. Цей етап вимагав швидкості та якості, що відповідно оцінювалися.

Другий пункт – майстер-клас з фотографії. Тут учасники мали змогу дізнатися дещо нове про фотографію, її призначення, елементи композиції, корисні прийоми та інші “штучки”, які мали б допомогти командам виконати завдання, а саме: зробити під час квесту знімок, пов’язаний з європейською тематикою, водночас і якісний і креативний.

Третім пунктом стала мистецька майстерня з монотипії. Її гості вчилися малювати на склі, а потім відбивати ці малюнки на папері, внаслідок чого і були створені “шедеври”. Завдання полягало у створенні двох творів: на вільну і на задану тему. В результаті ми побачили італійську піцу, ілюстрації до казок європейських авторів, а найбільше – абстракцій, які, звичайно ж, не претендують на художню довершеність, затє принесли чимало задоволення авторам.

Щє один етап квесту – “архітектурна майстерня з підтекстом”. У Європі багато чудових старовинних замків, які багато чого пережили та зберігають цікаві історії. Але відвідати їх може не кожен, тому наступним завданням було збудувати ці замки... із піску. Це завдання потребувало фантазії та командної роботи. Бурхлива фантазія повела наші команди від замкобудування до створення ду-у-уже вільних асоціацій. У результаті ми милувалися піщаною піцою, піщаною ж черепахою, і врешті – велєтенськими долонями у “лавровому” вінку з вербових гілочок.

Пєвно, найцікавішим пунктом була майстерня “Мейк-ап європейськи”, яку провєла наша гостя із Брюссєлю, співробітник модельної агенції “Casting Factory” візажист Олександр Дєлво (хоча майстер-клас з мейк-апу поступово перетворився на боді-арт). Тут учасники проявили увесь свій талант та креативність, розмальовуючи один одного... та навіть саму Олександрє. А потім ще треба було переконати журі, що витвори мають європейську тематику та зміст.

Після квесту був незвичайний обід, адже страви готували самі учасники. Це були національні страви з усіх куточків Європи. Кожен міг проявити кулінарні здібності та порадувати око неординарним оформленням столу. Учасники з’їли прапор Австрії у стилі салату

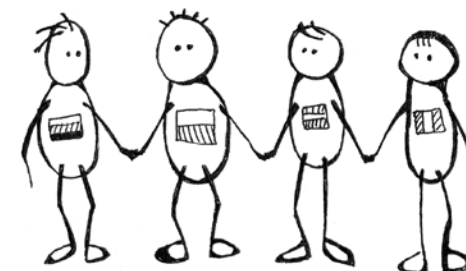
“шуба” (чи то салат “шуба” в стилі прапора Австрії ☺), прапор України у формі желейного торта, прапор ЄС у формі торта бісквітного, кілька величезних піц, цілі тарелі салатів і просто свіжих овочів та фруктів.

У кінці дня був проведений аукціон, де команди змогли обміняти зароблені сердечка-толерантики на призи, сувеніри та набори літератури.

Прискіпливо відібравши найкращі фото, євроклубівці організували виставку в міській художній галереї, де рідні, друзі, вчителі та просто всі охочі могли дізнатися, що ж відбувалося на “EURO”.

ПРОЕКТИ

Тема: РОЗВИВАЄМО ШКІЛЬНІ ЄВРОПЕЙСЬКІ КЛУБИ

ЩОРІЧНИЙ ОБЛАСНИЙ ТАБІР ЄВРОКЛУБІВ “ЄВРОПЛЕНЕР – 2009”

31 травня – 1 червня на території туристичної бази відбувся традиційний табір євроклубів Сумщини – “Європлєнер”, який організував *Центр європейських ініціатив* за підтримки Сумського обласного управління освіти та науки. Основна мета проведення “Європлєнеру” полягала в тому, щоб за допомогою неформальної освіти підтримати ініціативи євроклубів, підвести підсумки за 2008/2009 навчальний рік та заохотити євроклубівців до подальшої активної діяльності і співпраці.

“Європлєнер” залучив більшу кількість євроклубів порівняно з минулим роком. Всього у заході взяло участь 70 осіб з дев'яти євроклубів міста та області. Учасники мали змогу взяти участь у конкурсах, квесті для знавців Європи, справжній козацькій ватрі та тренінгу з прав дитини, проведеному тренерами СМГО “Центр європейських ініціатив”.

Усі євроклуби підготували власні презентації, під час яких як євроклубівці, так і координатори проявили свою креативність відповідно до тематики Європейського року креативності та інновацій. Волонтери Корпусу миру долучили молодь до участі у різноманітних запальних енерджайзерах, командних іграх, що допомогли згуртувати учасників. Під час тренінгу учасники розглянули важливу тему “Права дитини та їх захист”. Обговорення та командна робота дали змогу зрозуміти важливість різноманітних прав і оцінити, якою мірою вони захищаються та виконуються в нашій та інших європейських країнах.

Родзинкою “Європлєнеру” стали дебати, проведені представниками Дебатного клубу Сумського державного університету. Молодь навчилася техніці ведення дебатів та на практиці відпрацювала тему “Молодь України та країн ЄС”. “Європлєнер – 2009” відіграв велику інтеграційну роль. Цікаве проведення часу дозволило молоді встановити нові контакти та знайомства, спільно опрацювати та знайти рішення актуальних для сучасної молоді питань.

Відгуки учасників

“Це вже вдруге я їздила на Європлєнер. Мені це дуже сподобалося, тому що я знайшла багато нових друзів, пізнала нову інформацію про ЕС та про права дитини. Ці теми дуже актуальні, тому я вважаю, що їх повинні знати всі громадяни України. Також у нас були різні конкурси. Найбільше мені сподобався квест. Я б залюбки поїхала наступного року на Європлєнер”.

“Мені неймовірно сподобався цьогорічний Європлєнер, він був дуже цікавим... Організатори надали нам змогу познайомитися та оцінити нашу роботу за рік, подумати щодо наступної продуктивної співпраці та пізнати багато нового!!!”

“Я навіть і не уявляла, як корисно та цікаво можна провести час, знайти одночасно велику кількість друзів та отримати знання, працюючи у неформальній обстановці. Мрію стати учасником наступного “Європлєнеру”.

“БУДУЄМО СПІЛЬНО ЄВРОПУ”

Благодійний фонд “Центр громадських ініціатив” з Перечина в рамках проекту “Будуємо спільно Європу” разом з місцевою гімназією, будинком дитячої та учнівської творчості і районним учнівським парламентом ініціювали створення євроклубу. Реалізація проекту розпочалася 9 січня 2009 року. Його метою була активізація молоді Перечинщини задля розвитку євроінтеграційної свідомості. Під час зустрічей євроклубівці познайомилися з інформацією про створення Європейського Союзу, дізналися про європейські цінності. Багато уваги було приділено обговоренню питання толерантності та зниження рівня дискримінації, обговоренню молодіжних питань, самостійному пошуку учасниками євроклубу інформації з цих питань та подальшої її презентації своїм одноліткам. У клубі утворилося декілька груп, які вивчали ставлення європейців до різних проблем, молодіжні субкультури, питання толерантності серед представників різних національностей.

Для учасників євроклубу було проведено три одноденні тренінги на тему: “Що таке Європейський Союз?”, “Цінності мешканця Європейського Союзу” та “Євроінтеграційні процеси в Україні”.

Активісти євроклубу організували проведення у День Перечина (28 червня 2009 року) безпрограшної лотереї. Виручені кошти вони передали у Фонд громади м. Перечин, що створюється. “Досвідчені” члени євроклубу разом з членами Молодіжної ради Фонду громади Перечина та волонтером Корпусу миру в Україні провели також молодіжну акцію “Кінотеатр під відкритим небом”. А через відсутність у Перечині діючого кінотеатру члени євроклубу організували перегляд кінофільмів на стадіоні. Перед акцією присутнім було презентовано діяльність євроклубу, а потім запропоновано перегляд кінофільму.

ЧЕМПІОНИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ОСВІТИ
Кращі практики європейських молодіжних проєктів

Редактори посібника:

Ярина Боренько
Олена Шинаровська
Христина Чушак

Співпраця:

Наталка Архангельська
Олександра Баранкевич
Юлія Баранник
Оксана Бондар
Вероніка Герасименко
Лариса Герасименко
Юлія Грига
Оксана Кидора
Світлана Коваль
Лариса Кондратенко
Артур Кочарян
Олег Овчаренко
Світлана Овчаренко
Олександра Целіщева

Ілюстрації:

Альона Глазкова

Керівник програми – Ярина Боренько

ГО “Європейський діалог”

пр. Чорновола, 4
79058 Львів
тел./факс: (032) 2971857
www.dialog.lviv.ua/factory
factory@dialog.lviv.ua

Львів • 2009
Видавництво “Друкарські куншти”
Наклад 500 прим.